

एका पैठणीची दुसरी गोष्ट.....

आनंदी टिक्ही पाहण्यात एकदम गुंग होऊन गेली होती. खरंतर तिची आवडती सिरियल चालू असताना तिला कुणीही डिस्टर्ब केलेलं बिलकूल आवडत नसे. कुणाचा फोन आला तरीही खूप त्रास-त्रास वाटे. गेला मिनिटभर फोनची रिंग जोरात खणखणत होती. थांबायचं काही नांव घेत नव्हती. अखेर आज घरात फोन घ्यायला कुणीच नसल्याने शेवटी चडफडत आनंदीने फोन घेतला.

“हॅलो! काय करतेस गं!” मैत्रिण कुंदाचा फोनवरील आवाज आनंदीने क्षणात ओळखला.

“काय गं कुंदटले! तुला हीच वेळ मिळते का गं फोन करायला? आता दोन मिनिटात बांदेकर पैठणी कोणाला देतोय याची मला उत्सुकता लागलीय अन् तोच तुझा हा फोन!” आनंदी जरा रागातच म्हणाली.

“अरे वां! मैत्रिणीला फोन करायला सुद्धा वेळ ठरवायची कां गं? आणि काय गं! हे “कुंदटले” प्रकरण काय आहे गं? कायम मला ‘कुंदा’ म्हणणारी तू! एकदम अशी रागाने “कुंदटले” वर कशी काय उतरलीस? आणि किती अप्पलपोटी आहेस गं तू! तुझ्या घरी तो ‘होम मिनिस्टरचा’ बांदेकर आलाय आणि मला तू कळवले देखील नाहीस? शोभतं कां तुला हे? मैत्रिण म्हणवतेस आणि मला ‘बांदेकर’ घरी आल्यावर मला विसरतेस? कां गं माझा मुखवटा जरा टिक्हीवर झळकला असता तर तुला काय पैसे पडले असते? कां ‘बांदेकर’ घरी आला म्हणून तुला स्वर्ग दोन बोटे उरलाय. तुझ्याकडून अशी अपेक्षा नव्हती गं! माझं मेलीचं नशिबच खोट! कुणाला कितीही जीव लावा. सगळे मेले नतद्रष्टच! कुणाला जाणीवच नाही.....!” कुंदा सगळं एका दमात बोलून श्वास घ्यायला थांबली..... ती संधी साधून आनंदी तिला म्हणाली,

“अंग, कुंदटले, हो सध्या मी सगळ्यांनाच असं बोलते. किती जवळचं, प्रेमाचं वाटतं नां? अंग माझ्या मुलाला पण मी मला “आईडी” असंच म्हणायला सांगतलं आहे. किती छान वाटतं म्हणून सांगू! ‘तो माझा घना आणि मी त्याची आईडी.....!’ माझ्या नणंदेला पण मी मला “वैनुडी” असं म्हणायला सांगितलंय. सुनेचं पण मी राधाएवजी ‘राधुटली’ असं बारसं करून टाकलंय. अंग, आमचं घर “दुसऱ्या लग्नाच्या गोष्टीने....” खूप भारावलंय. विशेषतः मी! त्यात कसं दाखवलंय नां! तसेच आम्ही एकमेकांना हाका मारतो. खूप मजा येते. तशीच तू ‘कुंदाची कुंदटली!’ किती गोड वाटतं नां! आणि अंग, बावळट आहेस काय? ‘बांदेकर’ माझ्या घरी नाही आला. टिक्हीवर मी त्याचा प्रोग्राम पहातेय. आमचं कुठलं एवढं नशिब थोर? बांदेकर पैठणी घेऊन माझ्या घरी यायला? तला किती वेळा सांगितलं, मला ‘डेली सोप’ चालू असताना डिस्टर्ब करत जाऊ नकोस म्हणून! पण तू लक्षातच घेत नाहीस. आता परत कधी असा फोन केलास तर अशी ‘धुलाई’ करीन ना तुझी.....! बोल, काय काम होतं?” आनंदी.

“काऽऽऽऽऽऽऽही काम नव्हतं. सहजच केला होता फोन! एवढं काय गं तुला त्या ‘बांदेकरच्या पैठणीचं’ कौतुक? नवऱ्याकडनं हक्कानं पैसे घ्यायचे, बाजारात जायचं अन् एक पैठणी घेऊन यायची! त्यात आहे काय, नाही काय! जावू दे. चल ठेवते फोन! आता माझी सिरियल चालू झाली. उद्या बोलू.” कुंदाने फोन ठेवलाही.

एक्हाना टिक्हीवरची शेवटची पैठणी-स्पर्धा संपून ‘सुनबाईंनी’ पैठणी जिंकली होती. बांदेकर सुनबाईंना हसत हसत पैठणी देत होता. ते पाहून आनंदीला जरा वाईटच वाटले. तिने उगीचच ‘सासूबाईंची’ बाजू घेतलेली होती. संपता संपता बांदेकरांनी ‘प्रेक्षक सासू-सुनांना’ ‘शो’ मध्ये भाग घेण्यासाठी आवाहन केले आणि आनंदी एकदम मनापासून सुखावून गेली. खरंच आपण करायचा कां ऐसेमेस ७५७५७५ ला? येईल कां आपल्याला बोलावणे? येईल कां आपला नंबर? सुनबाई..... राधुटली साथ देईल कां? एवढे दिवस स्वतःची जाडी, रस्त्यावरच्या खेळांची वाटणारी भिती आणि वाढलेलं वय यामुळे कितीही मनांत आलं तरी ‘होम मिनिस्टर’मध्ये त्यांना भाग येत नक्हता याचं खूप दुःख होत होतं. पण आता मात्र वेगळे होते. ‘सासू-सुनेवर’ प्रोग्राम होता. त्यांच्या मनांत आलं, ‘आपण घ्यावा कां भाग? आता सगळं कसं ‘वेगळं वेगळं’ आहे. प्रतिस्पर्धी आपली सूनच असणार! काहीही झालं तरी पैठणी घरातच येणार! आपण ऐसेमेस करायचाच!’ या विचाराने त्या एकदम झपाटल्या. पर्समधील मोबाईल त्यांनी शोधून काढला. ‘नवऱ्याने घेतलेल्या मोबाईलचा आत्ता खरा उपयोग होणार’ असे आनंदीला जाणवू लागले. पुढच्या सिरियलचा मोह बाजूला ठेऊन ती उठली. देवाजवळ दिवा, उद्बत्ती लावली. ऐसेमेसचा मेसेज काळजीपूर्वक टाईप करून तो मोबाईल देवासमोर ‘नेवैद्य’ दाखवावा त्याप्रमाणे तिने ठेवला. मोबाईलला हळदी-कुंकू, निरांजन, उद्बत्ती सोपस्कार करून मनोभावे गणपतीला ‘बांदेकर घरी येऊ दे, २१ मोदकांचा नेवैद्य दाखवीन’ असे म्हणून ‘तो’ ऐसेमेस पाठवला. गेला असेल की नाही? या शंकेने तोच ऐसेमेस परत तिनदा पाठवला. चार वेळा तिला ‘थॅक्स फॉर पार्टिसिपेशन!’ असा मेसेज उत्तरादाखल आला.... आणि जणू ‘बांदेकर’ घरी नक्की येणारच या कल्पनेने आनंदी हुरळून गेली. ‘बांदेकर’ घरी आल्याची व ती पैठणी जिंकल्याची स्वप्रे तिच्या डोळ्यासमोर तरळू लागली.

सून ‘राधुटली’ने ऑफिसमधून घरात प्रवेश करताच त्यांनी त्या ‘ऐसेमेस’ बद्दल तिला सांगितले. तिने फारसा इंटरेस्ट दाखवला नाही याचे त्यांना जरा वाईट वाटले. पण ‘बरंय, जास्त इंटरेस्ट नाही ते! यामुळे मीच पैठणी जिंकेन हे नक्की!’ असाही विचार लगेच त्यांच्या मनांत येऊन गेला.

“अहो, ‘एस.बी.’, (राधुटली त्यांना गेल्या कांही दिवसांपासून ‘टिंबवाल्या आई’ नाहीतर ‘एस.बी’ (सासू बाई) असे म्हणत होती. प्रत्येकाच्या नांवात बदल केल्यापासून स्वतःच्या नांवात पण ‘एस.बी’ असा केलेला बदल आनंदीला खूप मोहवत होता. प्रत्येकवेळेस राधुटलीने ‘एस.बी’ असे म्हटले की आनंदीला आपण कुणीतरी विशेष आहोत असे जाणवत होते आणि ब्लाऊजला नसलेली कॉलर ती मनातल्या मनांत ताठ करी.) काय त्या पैठणीचा मोह ठेवताय? फार कॉमन झालीय आता पैठणी! तुम्हाला आवडते कां? येत्या पगाराला मी आणते तुम्हाला पैठणी हवी तशी हव्या त्या रंगाची! तो ‘बांदेकर’ काय तुम्हाला कोणता रंग आवडतोय याचा विचार थोडाच करणार आहे?” राधुटलीने एस.बी.स समजावण्याचा प्रयत्न केला.

“अगं, तला कळत कसं नाही राधुटले? नुसत्या पैठणीचा मोह नाहीये. अख्या महाराष्ट्रभर आपण दोघी, आपलं घर टिक्हीवर दिसू नं! टिक्हीवर असं झळकणं तुला काय खाऊची गोष्ट वाटतेय?” असं बोलून राधुटलीला आनंदीने निरुत्तर केले. राधानेही मग ‘आत्ता ऐसेमेस केलाय.... आपला नंबर लगेच थोडा लागतोय? लागतोय की नाही तेही कुणास ठाऊक? आत्ताच कशाला

‘बाजारात तुरी आणि भट भटणीला मारी.....’ करायचे? असा विचार करून ती एसबींशी वाद न घातला रात्रीच्या स्वयंपाकाच्या तयारीसाठी स्वयंपाकघरात गेली.

आनंदी मात्र ‘बांदेकर’ घरी आलाय व सजले-सवरलेले आपण टिक्हीवर दिसतोय याची ‘दिवास्वप्ने’ पहात बसली. आज इतर कोणत्याच सिरियलमध्ये तिचं लक्ष लागेना.

झोपताना तिने नवरोजींच्या कानावर ही बातमी घातली. त्यांनीही ‘कुठे लागणार आहे लगेच नंबर?’ या भावनेने तिच्या बोलण्याकडे दुर्लक्षच केले व परत आपले डोके ‘आयबीएम च्या महाचर्चेत’ खुपसवले. अगदी झोपताना आनंदी नवच्यास म्हणाली,

“काहो! घनाचे बाबा, तुम्हाला किती किलो वजन उचतला येईल हो?”

“का गं?” नवरोजी.

“सांगा ना हो!” लगटीने आनंदी.

“साधारण दहा किलोची पिशवी मी उचलू शकेन मला वाटतं. पण कां गं? उद्या दळणं आणायचीत कां? बाई येणार नाही कां?” टिक्हीवरून आपली नजर जराही न हटवता ‘श्रीपाद नवरोजी’ म्हणाले.

“नाही हो! जावू दे झालं. तुम्हाला कांही रोमेंटीकच होता येत नाही! माझं वजन कांही मी १० किलो करू शकत नाही नक्की! अहो, मी विचार करत होते, मी पैठणी जिंकल्यावर मग मला रोमेंटिक होऊन तुम्ही उचलून घ्याल म्हणून! सारा महाराष्ट्र..... आपले ओळखीचे, नातेवाईक आपलं ‘प्रेम’ बघेल. पण कसंच काय? तुम्हाला आपली ‘दळणं’ सुचताहेत. विचार केला होता, २-५ किलो जास्त असेल तर कमी करू. पण आता नकोच. किती कामं करायचीत. या वजनाच्या चकरात अडकले तर फारच वेळ जाईल. त्यापेक्षा अशी साडी नेसेन की त्यात मी स्लीम दिसेन. बौद्धिक पातळीची पण तयारी करायला हवी नं! वेगवेगळ्या खेळांची प्रॅक्टिस हवी. घर आवरायला हवे. सर्व अक्षरांचे उखाणे पाठ करायला हवेत. घरातल्या वस्तू पारखून ठेवायला हव्यात. खूपच वेळ कमी आहे. कधी ‘बांदेकर’ घरी येईल कांही सांगता येत नाही. आपण आपले तयार असलेले बरे नं!” आनंदी नवरोजीस उत्साहाने म्हणाली. नवरोजी मात्र तोपर्यंत ढाराढूर झोपलेले.

आठ-दहा दिवस मग आनंदी ‘बांदेकरमय’ झाली होती. मोबाईल वाजला की ती तातडीने पळत घेऊन उचली. त्यावेळी निराशा झाली तरी परत नविन जोमाने फोनची वाट पहात बसे. पैठणी जिंकण्याच्या भावनेने आनंदीला झपाटले होते. कोणतीही रिस्क ती घ्यायला तयार नक्ती. एकदा तिच्या मनांत विचार आला, “आपण इतकी सारी तयारी करतोय खरे. पण आयत्यावेळी शेवटच्या पैठणी स्पर्धेत या राधुटलीने आपल्याला हरवले तर काय करायचे?” सारी दुपार तिच्या डोळ्याला डोळा लागला नाही. दुपारचे जागरणच झाले. राधुटली संध्याकाळी ऑफिसमधून घरी येताच तिच्याशी गोडगोड बोलायला तिने सुरवात केली. तिला काय ‘हवंनको’ पाहू लागली. चहाचा मग बरोबर शंकरपाळीही तिच्या हातात देत “‘बांदेकर’ घरी येईल तेव्हा घालायला छानसा ड्रेस मी तुला आणू कां?” असे तिला विचारू लागली. राधुटलीला कळेना, अचानक एस.बी. (सासूबाई) एवढ्या प्रेमाने कां वागताहेत? थोड्या वेळाने आनंदी राधुटलीला चाचरत..... घाबरत म्हणाली, “लिसन! कसं आहे राधुटली! मी तुझी सासू! मी हरलेली तुला आवडेल कां? तुझं माझ्यावर

केवळ त्यापेक्षा असं करायचं कां? सर्व प्रोग्रामभर तू माझ्या ‘वरचढ’ दिसलीस तरी हरकत नाही. त्यासाठी मी पण मदत करेन. पण शेवटच्या ‘पैठणी स्पर्धेसाठी’ आपण दोघी ‘मॅच फिक्स’ करायची कां? क्रिकेटमध्ये कधीकधी करतात तसं! म्हणजे तू मला जिंकून घ्यायचं. मी तुला हवे ते देईन. तुला काय हवं? कायम तुला रोज ऑफिसला जाताना ‘गरमागरम डबा’ घ्यायची माझी जबाबदारी. तू उशीरा उठलीस तरी चालेल. तसंही तू ‘तरुण’ असल्याने शक्यता आहे नं माझ्या हरण्याची.....! आणि मला कोणतीही रिक्स घ्यायची नाहीये. तो बांदेकर काय खेळ शोधून काढेल आयत्यावेळी कुणास ठाऊक? मला जमायला हवेत नं!”

राधाला आता मात्र हसू आवरेना आणि मोकळेपणाने हसताही येईना. असं हसलेलं एस.बींना अजिबात आवडत नाही तिला माहित होतं. प्रत्यक्षात अजून तसा काहीही ‘फोन’ आलेला नसताना ‘एसबींची’ चाललेली तयारी पाहून तिला आश्र्य वाटले.

“अहो, एस.बी. नक्कीच! अहो, तुम्हीच पैठणी जिंकणार हे नक्की! आणि ‘मॅच फिक्सची’ पण काहीही गरज नाही. मला खात्री आहे तुम्हीच पैठणी जिंकणार..... आणि अगदीच तसा काही बाका प्रसंग ओढवला तर मी नक्की तुम्हालाच पैठणी जिंकून देणार हे नक्की!” राधुटलीने आनंदीला हवे असलेलेच बोलल्याने तिचा आत्मविश्वास वाढला. आनंदीला आपल्या सुनेचा अभिमान वाटू लागला. ‘सून असावी तर अशीच’ असे मनांतल्या मनांत त्यांनी दहादा म्हटले.

अखेर ‘तो’ फोन वाजला. पंधरा दिवसांनी ‘बांदेकर’ घरी येणार असल्याचा तो फोन होता. आनंदाला आता मात्र आकाश ठेंगणे झाले. दाखवायच्या प्रोग्रामची तारीखही डिक्लेअर झाली होती. आहेत नाहीत त्या सर्व नातेवाईक, ओळखीचे, मैत्रिणींना त्यांनी ही आनंदाची बातमी सांगितली. जवळचे व नातलगांना त्या दिवशी यायचे आमंत्रणही तिने दिले. राधुटलीचे आई-बाबा परदेशी होते यामुळेही आनंदीला हायसे वाटले. ‘कुंदटली’ला तर तिने आवर्जून आमंत्रण दिले. तिच तर तिची प्रोत्साहनकर्ती होती नां! घर परत एकदा आवरून झाले. घराला नविन तोरण आले. नविन फ्लॉवर पॉट आला. आनंदीने राधुटलीसाठी एक छान ड्रेस, एक सरप्राईज गिफ्ट व स्वतःसाठी छान स्लीम दिसू अशी साडी घेतली. त्यावरची मॅचिंग ज्वेलरी घेतली. सध्याच्या नविन फॅशनप्रमाणे हॉलमध्ये सर्व काही सजवण्यात आले. मेंदीसाठी, ब्यूटीपार्लरसाठी अपॉइंटमेंट घेतली गेली. घरातल्या जुन्या दिसणाऱ्या वस्तू शेजारी पाठवण्यात आल्या. शेजारणीनेही ‘ती’ प्रोग्राममध्ये दिसणार म्हणून न कुरकुरता ठेऊन घेतल्या. घरात एखादं लग्नकार्य असावं असा उत्साह आनंदीच्या अंगात संचारला होता.

“मला असं झालं आहे केव्हा एकदा ‘बांदेकर’ आपल्या घरी येत आहेत” त्या ‘उंच माझा झोका’मधील रमेप्रमाणे राधुटलीला अखेर बोलल्याच. ‘पैठणीमय’ झालेल्या आपल्या ‘एसबी’ना पाहून राधुटली फक्त हसली. तिने पाहिले, सध्या एसबींचे ऑफिस, गायन, बौद्धिक, उखाणे सर्व अभ्यास जोरात सुरू होता.

अखेर ‘तो’ महान् दिवस उगवला. आदल्या दिवशी रात्री आनंदीच्या डोळ्याला डोळा लागला नाही. बांदेकरची टीम कॅमेच्यासहित आनंदीच्या घरी आली. आज त्यांच्या राधुटली बरोबर मुलगा घनास, नवरा श्रीपादला ऑफिसला दांडी मारावी लागली होती. घर नातेवाईकांनी भरून गेले होते.

आनंदीने सर्वांचे जेवणही बाहेरूनच मागवले होते. घरातील स्वच्छता, आवराआवरीची सर्व व्यवस्था त्या जातीने लक्ष देऊन पहात होत्या. ‘बेस्टलक’चे फोन घेताना, ‘कुणालाही मिळाली तरी पैठणी माझ्या घरातच येणार नं!’ असे आवर्जून म्हणत ‘मनाचा मोठेपणा’ दाखवायला ती विसरत नक्ती. घर आवरताना ‘कॅमेराचा आय.... तिसरा डोळा’ आपलं काय ‘उण’ दाखवेल याची सारखी त्यांना धास्ती वाटत होती. दोन चांदीची तबकं बांदेकरांना ओवाळण्यासाठी तयार झाली. ‘गुच्छ’ देऊन तुम्ही पिता-पुत्र टिळ्हीवर छान दिसायलाच हवेत’ असा आग्रहयुक्त धाक त्यांनी नवच्यास व मुलास दिला होता. पैठणी आनंदी जिंकणार असल्याने तिने पहिल्यांदा बांदेकरांना ओवाळण्याचा चान्स राधुटलीला देऊ केला होता. राधुटलीने बांदेकरांच्या स्वागतासाठी काढलेली सुंदर रांगोळी पाहून आनंदी मनोमन सुखावली होती. सासू गटात कोण व सून गटात कोण याची तयारी झाली. आनंदीच्या घनाने आनंदीचा गट निवडला आणि आनंदी पुत्रप्रेमाने भारावून गेली.

अखेर तो सुदिन उगवला. बांदेकरांचे घरी आगमन झाले. गुच्छ देऊन पिता-पुत्रांनी बांदेकरांचे स्वागत केले. आनंदी-राधा (सासू-सुना) हातात तबके घेऊन उभ्या होत्याच. राधुटलीने प्रथम व नंतर आनंदीने त्यांना ओवाळले आणि चक्क बांदेकरांनी दोघीच्याही तबकात १००-१००च्या नोटा टाकल्या. आनंदीने मनांत लगेच विचार केला, ‘चला खूपच खर्च झालाय. निदान २००रु. तरी वसूली झाली.’ आनंदी व राधुटलीने मग नातेवाईक, शेजारपाजार यांची ओळखपरेड केली. कुंदटली आणि सामान ठेऊन घेणारी शेजारणीची खास ओळख करून घ्यायला आनंदी विसरली नाही. मग मात्र कोचावर आसनस्थ होऊन बांदेकरांनी स्वतःचा मिशिकलपणा सुरू केला. आनंदीस प्रथम उखाणा घ्यायला सांगितले. आनंदी लाजून चूर चूर झाली. पण तयारी होतीच नं!

“मुलगा माझा घना, सून माझी राधुटली
श्रीपादरावांचं नांव घेते,
शप्पथ, खोटं नाही बोलणार,
रूपसंगमच्या पैठणीची
किती होऽऽऽऽ हाव सुटली!”

अजून एक १००ची नोट आनंदीच्या हातात देत बांदेकरांनी तिला हसत हसत पैठणीसाठी शुभेच्छा दिल्या आणि सून राधुटलीकडे मोर्चा वळवला. तिला उखाणा घ्यायला सांगितले.

“यमुनेच्या पाण्यात ताजमहालची सावली
घनास जन्म देणारी धन्य धन्य ती माऊली!”

असे म्हणत आनंदीस मस्का लावून खूष करत राधुटलीने नमस्कार केला. राधुटलीच्या हातात पण बांदेकरांनी मग १००रुपयांची नोट ठेवली.

मग मात्र बांदेकरांनी दोघींनाही एकमेकींच्या स्वभावाविषयी विचारून ते प्रथम राधुटलीकडे पाहू लागला. राधुटलीने एसबींची स्तुती करायची संधी सोडली नाही. नसलेल्या गुणांचेही वर्णन तिने करून टाकले. आनंदीनेही मग राधुटलीची खूप स्तुती केली. माझ्या घरात सून नाही तर माझी लेकच रहात आहे असं म्हणून बांदेकरांसमोर त्यांनी राधुटलीला चक्क घटू मिठी मारली.

नंतर बांदेकरांनी राधुटलीस, “सासूबाईंना मिळालेला सर्वात मोठा आनंदाचा क्षण तू कोणता पाहिलाय?” असे विचारले.

राधुटलीने तत्काळ उत्तर दिले, “अहो, तुम्ही आमच्या घरी येणार म्हणून फोन आला तो सुदिन!” आनंदीला मात्र या उत्तराने राग आला. ‘इतकं खरं कधी बोलायचं असतं कां?’ नंतर बांदेकरांनी ‘तुमच्या सुनेचं स्वप्र काय आहे?’ असा आनंदीस प्रश्न केला. आनंदीनेही मग चान्स न सोडता ‘मला खूप सुखात ठेवावे हेच तर आहे तिचे स्वप्र!’ असं म्हणत ‘हो ना गं राधुटली? असे म्हणून तिला बळेच ‘हो’ म्हणायला लावून आनंदीने ‘पैठणीच्या फिक्स मॅच’ची आठवण करून देण्यासाठी डोळे तिच्याकडे बघत मिचकावले.

“कोणते ऐतिहासिक शब्द तुमच्या एसबींना आवडत नाहीत.” असा प्रश्न बांदेकरांनी राधुटलीस आता केला. आता बांदेकरही आनंदीस “एसबी” म्हणू लागला होता. क्षणभरही न विचार करता “ध चा मा करणारी आनंदीबाई” हे शब्द एसबींना बिलकूलच पसंत नाहीत असे सांगून त्याचं म्हणणं एवढ्या छान ‘आनंदी’ नांवाला हा काळीमा आहे.” असं ठसक्यात सांगितलं.

आता बांदेकरांनी आनंदीकडे मोर्चा वळवून “काहो तुम्हाला देवाने दिलेली अमूल्य भेट कोणती वाटते?” असा प्रश्न आनंदीस केला.

आनंदीने क्षणभर विचार केला. ‘पैठणीची मॅच फिक्स करून’ आपल्याला जिंकून घायला कबूल झालेली सून ‘राधुटली’ त्यांना त्या क्षणी ‘देवाने दिलेली अमूल्य भेट’ वाटत होती. हे आठवून त्या जोरात उद्गारल्या, “ही माझी सून राधुटलीच नं! हीच माझी देवाने दिलेली अमूल्य भेट!”

त्यानंतर मात्र बांदेकरानी संपूर्ण कुटुंबास आनंदी व राधाविषयी प्रश्न विचारून जाहीर मते मागितली. आधीच केलेल्या “तयारीने” बरेच प्रश्न बरोबरीच्या गुणाने सुटल्याने आनंदीला हायसे वाटले. स्वतःच्या ‘पूर्व-तयारीवर’ ती भलतेच खूष झाली. अगदी ‘आनंदी आवडते कां राधुटली’ यालाही बरोबरीचेच गुण मिळाले. ‘हुकुमशाही आली तर कोणाला निवडाल?’ या प्रश्नास मात्र आनंदी हरली. पण तिने मनांवर घेतले नाही. तिला माहित होते, दोन मताने आपण हरले आहेत आणि ही दोन मते म्हणजे आपल्या नवरा व मुलगा यांचीच आहेत. पण एवढ्यात आनंदीच्या नवन्यास श्रीपादला बांदेकरांनी आनंदीविषयी चार वाक्ये बोलण्यास सांगितली. नवरोजींनी आनंदीची वारेमाप स्तुती करून तिच्या क्षमाशील वृत्तीची प्रशंसा केली. मग मुलगा घनानेही बाबांची ‘री’ ओढली. आनंदी आपल्या कुटुंबाच्या प्रेमाने भारावून केली. नवरोजी, घना, राधुटली सर्वचजणांच्या प्रेमाचे त्यांना भरते आले. डोळ्यातील आनंदाश्रू कॅमेच्यात दिसायला नकोत म्हणून तिने कष्टाने आवरले.

शेवटी बांदेकरांनी “पैठणीचा खेळ” जाहीर केला. दोन तबकांमध्ये मोठमोठे रंगीत मणी ठेवण्यात आले होते. दोघींनीही ते दिलेल्या दोऱ्यांमध्ये वेळेत ओवायचे होते. जिचे मणी जास्त ओवले जाणार ती पैठणी जिंकणार होती. आनंदी आणि राधुटली दोघीनी सुरवात केली. आनंदीचा तसा शिवण-टिपणाचा अनुभव होता. राधुटलीस मात्र नव्हता. ‘मॅच फिक्स’ झाली होती तरीपण खरंच आनंदीने जास्त मणी ओवल्याने ती जिंकली. राधुटली खरोखरच हरली होती.... कोणताही

विशेष प्रयत्न न करता! आनंदी जिंकली. राधुटली हरली. आनंदी मात्र राधुटलीच्या ‘त्यागाने’ भारावून गेली. बांदेकरांनी आंनंदीस विजयी घोषित केले. राधुटलीला चांदीचे नाणे, नवरोजी श्रीपाद व मुलगा घनास बांदेकरांनी गिफ्टपॅक केलेली दोनी खोकी बहाल करून शेवटी बांदेकरांनी आपला मोर्चा आनंदीकडे वळवला. ‘रुपसंगम’च्या पिशवीतून भरजरी पैठणी काढून बांदेकरांनी आनंदीच्या अंगावर शालीसारखी पांघरली. क्षणभर आनंदी भारावून गेली. ‘याचसाठी केला होता अद्वाहास....!’ चा प्रत्यय आनंदीने अनुभवला. नवरोजी श्रीपाद यांनी नंतर क्षणार्धात आनंदीस उचलून घेऊन तिला अजून एक ‘सुखद धक्का’ दिला. अचानक मिळालेल्या या सुखद धक्क्याने आनंदी लाजेने चूर चूर होऊन गेली. पण लगेचच भानावर आली. पोरसवदा, वयाने लहान असणाऱ्या राधुटलीने आपल्याला ‘पैठणी जिंकून दिली’ या भावनाविवश झाली. लगेचच ती बांदेकरांना म्हणाली, “या राधुटलीचे नं माझ्यावर खूप प्रेम आहे म्हणून ती जाणून बुजून स्पर्धा हरलीय. खरंतर या पैठणीवर तिचाच हक्क आहे. तुम्ही मला दिलेली ही पैठणी मी तिला देतेय. ये गं राधुटले! राधुटले! घे ही पैठणी! ये ती नेसून ये पैठणी!” राधुटली आनंदीच्या या वर्तनातील परिवर्तनाने अचंबित झाली. तिचेही डोळे एसबीच्या प्रेमाने भरून आले. कारण ती खरंच हरली होती. पैठणी परत एसबीच्या हातात देत ती आनंदीस म्हणाली, “नाही एसबी, मी खेळ खरोखरच हरले आहे. तुम्ही जिंकला आहात. अहो, तुम्हीच पैठणी जिंकला आहात. यावर फक्त तुमचा आणि तुमचाच हक्क आहे.” राधुटलीने आनंदीस नमस्कार करून घट्ट मिठी मारली. पळत जाऊन घरात खास राधुटलीसाठी तिच्या मनपसंत रंगाची आणलेली सरप्राईज गिफ्ट “पैठणी” त्या घेऊन आल्या व तिच्या अंगावर मायेने पांघरली. सासू-सुनांचे बहरत असलेले प्रेम पाहून ‘बांदेकर’, नातेवाईक, कॅमेरामन यांच्याही डोळ्यातून आनंदाश्रू आले. बांदेकरांनी दोघींनाही पैठणी नेसून येण्याचे फर्मान काढले. दोघीही पैठणी नेसून देवास नमस्कार केला व हातात हात घालून जोरजोरात ओरडू लागल्या..... “होम मिनिस्टर.....! होम मिनिस्टर!” नवरोजी श्रीप्रादने घनाकडे बघून डोळे मिचकावले..... व दोघांनीही आपापल्या बायकांना “हर हर महादेव...’ म्हणत उच्चले.....!

सौ. कल्पना रमेश धर्माधिकारी
सुयोग हाईट्स, फ्लॅट नं. ६,
रामबाग कॉलनी, पौड रोड,
पुणे ३८. फोन : २५४२५९३६.
ई-मेल : kalpa_053@yahoo.co.in